

Kenniskaart Werken met overheidsinformatie

Wat moeten we als rijksambtenaren weten over het werken met overheidsinformatie en waarom?

Over deze kaart
Op deze kaart staat wat rijksambtenaren voor hun werk minimaal moeten weten over het creëren, opslaan, raadplegen, delen en vernietigen van overheidsinformatie.
Met **overheidsinformatie** bedoelen we alle informatie die de overheid zelf maakt of ontvangt bij het uitvoeren van haar taken. Onder deze brede definitie vallen traditionele documenten zoals besluiten en rapporten, maar ook bijvoorbeeld gegevens in databanken en communicatie via e-mail of sociale media.
Met **rijksambtenaren** bedoelen we alle ambtenaren die werken voor rijksorganisaties (zoals ministeries, uitvoeringsorganisaties en toezichthouders).

De informatie op deze kaart is gebaseerd op regels uit de volgende wetten: de Archiefwet, de Wet openbaarheid van bestuur, de Algemene Verordening Gegevensbescherming, de Uitvoeringswet Algemene Verordening Gegevensbescherming, de Wet hergebruik overheidsinformatie, en het Tijdelijk besluit Digitale toegankelijkheid overheid. Op de kaart zijn ook relevante regels uit het initiatiefwetsvoorstel Wet open overheid opgenomen. De parlementaire behandeling van dit wetsvoorstel is op het moment van het opstellen van deze kaart nog niet afgerond.

De kaart is gemaakt in opdracht van het Rijksprogramma voor Duurzaam Digitale Informatiehuishouding en is bedoeld voor functionarissen en specialisten die werken aan goed informatiegebruik binnen hun rijksorganisatie. Ze kunnen op basis van deze kaart bepalen welke stappen hun organisatie kan zetten voor het verbeteren van informatiegebruik.

Deze kaart is het resultaat van drie denksessies met rijksambtenaren die werken aan goed informatiegebruik op 21 mei, 4 juni en 18 juni 2019 onder leiding van De Argumentenfabriek. We danken alle deelnemers voor hun denkwerk.

Waarom?

Vakmanschap

Waarom is het belangrijk dat we goed werken met overheidsinformatie?

We hebben overheidsinformatie nodig om bekwaam te werken

- We hebben overheidsinformatie nodig voor het maken van deugdelijk beleid.
- We hebben overheidsinformatie nodig voor het doeltreffend en doelmatig uitvoeren van onze taken.

Rekenschap

We hebben overheidsinformatie nodig om verantwoording af te leggen

- Met overheidsinformatie laten we zien wat we doen, hoe we dit doen en hoe dit het publiek belang dient.
- Met overheidsinformatie laten we zien hoe we belastinggeld besteden.

Rechtszekerheid

We hebben overheidsinformatie nodig om burgers en organisaties rechtszekerheid te bieden

- Burgers en organisaties hebben informatie nodig, zoals een bewijs van inschrijving, voor aanspraak op hun rechten.
- Burgers en organisaties hebben informatie nodig voor hun verweer bij geschillen, zoals over erfrecht.

Onderzoek

We hebben overheidsinformatie nodig om onderzoek door derden mogelijk te maken

- Wetenschappers hebben overheidsinformatie nodig als bron voor onderzoek dat ze doen.
- Journalisten hebben overheidsinformatie nodig voor nieuws en onderzoek, zoals naar misstanden.

Erfgoed

We hebben overheidsinformatie nodig voor het behoud van cultureel erfgoed

- Huidige en toekomstige generaties hebben overheidsinformatie nodig voor inzicht in het verleden van Nederland.

Wat?

Eigendom

Wat moeten we minimaal weten over (het werken met) overheidsinformatie?

Overheidsinformatie is van de overheid, ongeacht het medium waarop de informatie staat

- De overheid is eigenaar van overheidsinformatie, niet de ambtenaar die de informatie maakt.
- Alle (privé) informatie- en communicatiemiddelen die we voor werk gebruiken bevatten overheidsinformatie.

Openbaarheid

Overheidsinformatie wordt op enig moment openbaar, op een enkele uitzondering na

- Overheidsinformatie is in de regel openbaar, het moment van publicatie kan verschillen.
- Overheidsinformatie die eenmaal openbaar is, is voor altijd openbaar.
- Sommige informatie is niet openbaar, zoals vanwege nationale veiligheid, privacy of bedrijfsvertrouwelijkheid.
- Onze persoonlijke opvattingen zijn niet openbaar, zoals een mening over een beleidsvoorstel.
- We zorgen dat alleen bevoegden toegang hebben tot niet-openbare overheidsinformatie.

Overheden moeten overheidsinformatie zelf openbaar maken

- We maken overheidsinformatie zo veel mogelijk zelf openbaar.
- Soms informeren we eerst het parlement vóór we overheidsinformatie openbaar maken.

Kwaliteit

Overheidsinformatie moet betrouwbaar zijn

- We bewaken dat overheidsinformatie juist, actueel, volledig en controleerbaar is.

Overheidsinformatie moet vindbaar en herleidbaar zijn

- We slaan informatie herkenbaar op, zoals met een duidelijk onderwerp en (meta)data.
- We slaan overheidsinformatie op in de hiervoor bestemde IT-toepassingen.
- We slaan informatie zó op dat anderen kunnen nagaan hoe deze is ontstaan en zich sindsdien heeft ontwikkeld.

Overheidsinformatie moet toegankelijk zijn

- We stellen overheidsinformatie op in begrijpelijke taal.
- We bieden ook mensen met een beperking, zoals doof- of blindheid, toegang tot informatie op internet.
- Overheidsinformatie met marktwaarde maken we toegankelijk in een voor marktpartijen bruikbaar format.

Werken met overheidsinformatie vraagt soms extra deskundigheid

- Bij twijfel over hoe we werken met informatie winnen we advies in bij specialisten, zoals juristen of data-analisten.

Privacy

Burgers hebben recht op inzage in hun persoonsgegevens

- Burgers mogen overheden zonder reden vragen om hun eigen persoonsgegevens in te zien.

Overheden gebruiken, bewaren en verstrekken persoonsgegevens niet meer en langer dan nodig

- We gebruiken persoonsgegevens alleen voor het doel waarvoor ze zijn verkregen.
- We delen persoonsgegevens alleen als dit nodig is voor het doel waarvoor ze worden opgevraagd.
- We bewaren persoonsgegevens zoals cv's niet langer dan vereist voor het doel waarvoor ze zijn verkregen.

Vernietiging

Overheden moeten veel overheidsinformatie op termijn vernietigen, hiervoor bestaan regels

- Naast regels voor archivering gelden ook verschillende regels voor het vernietigen van overheidsinformatie.
- We vernietigen of laten informatie vernietigen na het verstrijken van een bewaartermijn.